

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 17/11/2025
ADRODDIAD PENNAETH CYNORTHWYOL YR ADRAN	

Rhif: 2

Rhif y Cais: C24/1126/34/AC

**Dyddiad
Cofrestru: 20/12/24**

Math y Cais: Amrywio Amod

Cymuned: Clynnog

Ward: Clynnog

Bwriad: Cais o dan Adran 73 i amrywio amod 2 ar ganiatâd cynllunio, cyfeirnod C20/1065/22/AC i ganiatáu estyniad o 4 blynedd ar gyfer cwblhau gweithrediadau mwynau a gwaith adfer.

Lleoliad: Cefn Graianog, Llanllyfni, Caernarfon, Gwynedd, LL54 6SY

**Crynodeb o'r
Argymhelliad:** CANIATÁU GYDAG AMODAU

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 17/11/2025
ADRODDIAD PENNAETH CYNORTHWYOL YR ADRAN	

1 Disgrifiad:

- 1.1 Mae hwn yn gais o dan Adran 73 Deddf Cynllunio 1990 i amrywio amod 1 ar ganiatâd cynllunio, cyfeirnod C20/1065/22/AC er mwyn caniatáu estyniad o 4 blynedd ar gyfer cwblhau gweithrediadau mwynau a gwaith adfer yng Nghefn Graianog.
- 1.2 Mae'r cynnig hwn yn gofyn am ymestyn y cyfnod amser hyd at 31 Rhagfyr 2028 i barhau gyda'r gweithrediadau mwynau yn Fferm Graianog. Bydd hyn yn sicrhau nad yw'r gronfa fwynau yn cael ei sterileiddio, ond hefyd, bydd yn sicrhau bod modd cwblhau'r gwaith o adfer y safle yn unol â'r cynllun gwaith cymeradwy a darparu seilwaith ategol i gefnogi'r cynigion i gaffael a gweithio mwynau o'r chwarel. Nid yw'r cynnig yn cynnwys ymestyn ôl-troed y gwaith mwynau ei hun, dim ond ymestyn y cyfnod amser am 4 blynedd arall. Bydd gweithgareddau peiriannau ar y safle, prosesu, cludiant a'r gwaith o gloddio'r mwyn yn cael ei gadw'n llwyr oddi mewn i ffiniau'r safle presennol ac yn unol â thelerau ac amodau'r caniatâd cynllunio cyfredol.
- 1.3 Byddai'r dulliau gweithio yr un fath â'r rhai a ddefnyddir ar hyn o bryd yn y chwarel a byddant yn defnyddio'r un peiriannau cloddio, cludwyr ac offer symudol arall fel sydd yno nawr. Bydd trefn y gwaith yn gaeth i'r un amodau ag sydd eisoes yn bodoli, sy'n ymdrin, ymysg pethau eraill, â'r oriau gweithredu, sŵn, ecoleg, llwch, hwsmonaeth amaethyddol a chofnodi/dulliau lliniaru archeolegol cyn mynd ati i echdynnu. Bydd y cynllun arfaethedig ar gyfer adfer ac ôl-ofal i ddefnydd amaethyddol yn parhau fel ag y mae nawr gan fwyaf, wrth i drefn y gweithrediadau symud tua'r dwyrain i mewn i ardal yr estyniad. Yn ychwanegol, mae'r bwriad yn cydnabod bod cyfle i wella cadwraeth natur a buddiannau bioamrywiaeth, ac mae cynllun adfer wedi'i lunio yn unol â hyn.
- 1.4 Felly, nid yw'r datblygiad arfaethedig yn syrthio o fewn y disgrifiad a'r meini prawf a nodir yn Atodlen 1 i Reoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Asesu Effaith Amgylcheddol) (Cymru a Lloegr) 2017. Fodd bynnag, mae'r datblygiad yn syrthio o fewn y disgrifiad o ddatblygiad a nodir ym Mharagraff 2 o Atodlen 2 y Rheoliadau (chwareli, mwynloddio agored ac echdynnu mawn) a pharagraff 13 (unrhyw newid i neu estyniad i ddatblygiad...pan fo'r datblygiad hwnnw eisoes wedi ei awdurdodi, ei weithredu neu yn y broseso o gael ei weithredu, ac y gall y newid neu'r estyniad gael effeithiau andwyol sylweddol ar yr amgylchedd). Ar ôl sgrinio ac asesu'r bwriad yn unol â'r meini prawf datblygu dan Atodlen 3, ystyrir nad yw effaith debygol y datblygiad ar yr amgylchedd yn ddigon i gyfiawnhau cyflwyno Asesiad Effaith Amgylcheddol gyda'r cais cynllunio.

2. Polisiâu perthnasol:

- 2.1 Mae Adran 38(6) Deddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 a pharagraff 2.1.2 Polisi Cynllunio Cymru yn pwysleisio y dylid penderfynu ar geisiadau cynllunio yn unol â'r Cynllun Datblygu, oni bai bod ystyriaethau perthnasol yn nodi fel arall. Mae ystyriaethau cynllunio yn cynnwys y Polisi Cynllunio Cenedlaethol a'r Cynllun Datblygu Lleol.
- 2.2 Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn rhoi dyletswydd ar y Cyngor i ymgymryd â chamau rhesymol wrth arfer ei swyddogaethau i gyflawni'r saith nod llesiant sydd yn y Ddeddf. Mae'r adroddiad hwn wedi'i baratoi gan ystyried dyletswydd y Cyngor a'r 'egwyddor datblygu cynaliadwy', fel sydd wedi'i nodi yn Neddf 2015. Wrth lunio'r argymhelliad, mae'r Cyngor wedi ceisio sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu diwallu heb beryglu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion hwythau.
- 2.3 **Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd ac Ynys Môn 2011-2026 a fabwysiadwyd ar 31 Gorffennaf 2017**
 - Polisi Strategol PS 1: Yr Iaith Gymraeg a'r Diwylliant Cymreig

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 17/11/2025
ADRODDIAD PENNAETH CYNORTHWYOL YR ADRAN	

- Polisi Strategol PS 4: Trafnidiaeth Gynaliadwy, Datblygiad a Hygyrchedd
- Polisi Strategol PS 5: Datblygu Cynaliadwy
- Polisi Strategol PS 13: Darparu Cyfleoedd ar gyfer Economi Ffyniannus
- Polisi Strategol PS 19: Gwarchod a lle bo'n Briodol Gwella'r Amgylchedd Naturiol.
- Polisi Strategol PS 22: Mwynau
- AT 4: Diogelu Safleoedd Archeolegol nad ydynt wedi'u Dynodi a'u Gosodiad
- AMG 1: Cynlluniau Rheolaeth Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol
- AMG 3: Gwarchod a Gwella Nodweddion a Rhinweddau sydd yn unigryw i Gymeriad y Dirwedd Leol
- AMG 5: Cadwraeth Bioamrywiaeth Leol
- PCYFF 2: Meini Prawf Datblygu
- PCYFF 6: Cadwraeth Dŵr
- MWYN 3: Datblygiadau Mwynau
- MWYN 5: Parthau Byffer o amgylch Safleoedd Mwynau
- MWYN 9: Adfer ac Ôl-ofal
- Canllaw Cynllunio Atodol - Cynnal a Chreu Cymunedau Unigryw a Chynaliadwy 2019

2.4 Polisiâu Cenedlaethol:

- Polisi Cynllunio Cymru (PCC) (Argraffiad 12, 2024)
- Cymru'r Dyfodol – Y Cynllun Cenedlaethol 2040.
- Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 5: Cadwraeth natur a chynllunio
- Nodyn Cyngor Technegol 10: Gorchymyn cadw coed
- Nodyn Cyngor Technegol 11: Sŵn
- Nodyn Cyngor Technegol 12: Dylunio
- Nodyn Cyngor Technegol 18: Cludiant
- Nodyn Cyngor Technegol 20: Cynllunio a'r Iaith Gymraeg
- Nodyn Cyngor Technegol 23: Datblygiad economaidd
- Nodyn Cyngor Technegol 24: Yr amgylchedd hanesyddol
- Nodyn Cyngor Technegol Mwynau 1 (NCTM1) Agregau

3. Hanes Cynllunio Perthnasol:

- Ar hyn o bryd nid yw cais Adran 73 cysylltiedig sydd â'r cyfeirnod C24/1125/34/AC wedi derbyn penderfyniad.
- C24/1124/34/AC 'Cais o dan Adran 73 i amrywio amod 1 o ganiatâd cynllunio cyfeirnod C20/1063/22/AC (estyniad dwyreiniol arfaethedig ar gyfer echdynnu tywod a graean ac adfer yn raddol) i ganiatáu estyniad o 4 blynedd i gwblhau gweithrediadau mwynau ac adfer.' – Rhoddwyd caniatâd ar 08/09/2025
- C20/1065/22/AC 'Cais o dan Adran 73 y Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref i amrywio amod 1 ar ganiatâd cynllunio C10D/0487/34/MW i ymestyn oes y gwaith chwarela a'r gweithrediadau prosesu cysylltiedig am bedair blynedd arall er mwyn gallu cwblhau gwaith mwynau a blwyddyn ychwanegol i gwblhau'r gwaith adfer' – Rhoddwyd caniatâd ar 15/04/2021.
- C20/1064/22/AC 'Cais o dan Adran 73 y Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref i amrywio amod 2 ar ganiatâd cynllunio C15/0299/34/MW (adeiladu 3 lagŵn siltio ategol a gwaith cysylltiedig i ddarparu'r capasiti angenrheidiol i allu parhau i weithio'r mwyn, a darparu system gaeedig ar gyfer rheoli dŵr o'r chwarel ar y safle) i ganiatáu estyniad pedair blynedd ar gyfer defnyddio'r lagŵns mewn cysylltiad â'r gwaith mwynau a blwyddyn ychwanegol i gwblhau'r gwaith adfer.' – Rhoddwyd caniatâd ar 15/04/2021.
- C20/1063/22/AC 'Cais o dan Adran 73 y Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref i amrywio amod 1 ar ganiatâd cynllunio C16/0816/34/MW (estyniad dwyreiniol arfaethedig i echdynnu tywod a graean a gwaith adfer graddol) i ganiatáu estyniad pedair blynedd i gwblhau gweithrediadau mwynau a

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 17/11/2025
ADRODDIAD PENNAETH CYNORTHWYOL YR ADARAN	

blwyddyn ychwanegol i gwblhau'r gwaith adfer' – Rhoddwyd caniatâd ar 15/04/2021.

- C16/0816/34/MW ' Estyniad dwyreiniol arfaethedig er mwyn echdynnu tywod a graean a gwaith adfer graddol' – Caniatwyd gydag amodau ar 18 Tachwedd 2016.
- C15/0299/34/MW Caniatwyd gydag amodau ar 22 Mehefin 2015 – Adeiladu 3 lagŵn siltio ategol a gwaith cysylltiedig i ddarparu'r capasiti angenrheidiol i allu parhau i weithio'r mwyn a darparu system gaeedig i reoli dŵr chwarel ar y safle.
- C10/0487/34/MW – Cyflwynwyd y cais gydag Asesiad Effaith Amgylcheddol. Rhoddwyd caniatâd cynllunio gydag amodau ar 23 Awst 2011 i amrywio amodau ar ganiatâd cynllunio presennol er mwyn ymestyn oes y gwaith chwarela tan 31 Rhagfyr 2020 ac amrywio cynllun gwaith dan amodau 1 a 2 o ganiatâd cynllunio 2/14/12G a C00D/0487/34/MW.
- Mae hanes hir o gloddio tywod a graean i'r safle hwn, hanes sy'n dyddio'n ôl i'r caniatâd cynllunio cynharaf a roddwyd ym mis Mai 1958, a cheir tystiolaeth ddogfennol fod y gwaith wedi cyflenwi deunyddiau ar gyfer nifer o gontractau peirianeg sifil ar raddfa fawr yn yr ardal, gan gynnwys Gorsaf Bŵer Dinorwig, Argae Stwlan a nifer o gontractau gwella ffyrdd lleol. Mae'r caniatadau isod yn benodol i ardal y cais. Yn ystod y blynyddoedd diwethaf, mae'r safle wedi bod yn weithredol o dan ganiatâd cynllunio 2/14/16G a roddwyd ar 1 Mawrth 1996, sy'n cynnwys ardal brosesu Cefn Graianog a'r gweithrediadau echdynnu ar Fferm Graianog. Rhoddwyd caniatâd pellach, C00D/0005/34/MW, ym mis Mai 2000 i amrywio amodau 1 a 2 o'r caniatâd hwn i addasu trefn y gweithrediadau echdynnu. Roedd yr amrywiad hwn yn fodd i'r gweithrediad gyfuno gwahanol fathau o fwynau ar wyneb y gwaith i gwrdd â gofynion cynhyrchu/gwerthiant ac i resymoli'r drefn o adfer graddol.

4. Ymgynghoriadau:

Cyngor Cymuned: Dim sylwadau wedi'u cyflwyno

Yr Uned Drafnidiaeth: Dim sylwadau wedi'u cyflwyno

Uned Hawliau Tramwy
Cyhoeddus Dim sylwadau wedi'u cyflwyno.

Cyfoeth Naturiol Cymru: Sylw wedi'i dderbyn ar 01/08/2025:

Considering the mitigation measures, we would agree with the conclusion of your "HRA".

“Gan ystyried y mesurau lliniaru, byddem yn cytuno efo casgliad eich “HRA”

Sylwadau a dderbyniwyd ar 16/01/2025:

Nid oes gennym unrhyw wrthwynebiad i'r datblygiad arfaethedig fel y'i cyflwynwyd a rhoddwn y cyngor a ganlyn.

Safleoedd Gwarchodedig

O'r wybodaeth a ddarparwyd, mae CNC yn ystyried y gall y cynigion effeithio ar Ardal Cadwraeth Arbennig Corsydd Eifionydd (ACA), Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SSSI) a Gwarchodfa Natur Genedlaethol (NNR) Cors Gyfelog. Rhoddir ein cyngor ar y sail nad oes unrhyw waith yn cael ei gynnig yn y

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 17/11/2025
ADRODDIAD PENNAETH CYNORTHWYOL YR ADRAN	

SoDdGA/ACA. Fodd bynnag, rydym wedi adnabod llwybrau effaith llygredd posib i nodweddion y safle hwn. Efallai na fydd y llwybr hwn yn arwain at effaith andwyol os yw'r datblygwr yn glynu at ganllawiau atal llygredd. Nid yw eich awdurdod wedi cynnal unrhyw asesiad o effaith sylweddol tebygol dan Reoliad 63 o Reoliadau Gwarchod Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017, nac wedi ei anfon ymlaen at CNC i'w ystyried. Petaech yn dod i'r casgliad bod y datblygiad arfaethedig yn debygol o gael effaith sylweddol ar y safle Ewropeaidd, edrychwn ymlaen i chi ail-ymgynggori â ni. Yn absenoldeb yr asesiad hwn, ni all CNC roi sicrwydd na fyddai'r cynigion yn arwain at effaith andwyol ar yr ACA.

Rhywogaethau a Warchodir

Roedd yr Asesiad Bioamrywiaeth (Kedd Limited, Cyf Adroddiad – KD.CFN.ER.001, Rhagfyr 2024), yn datgan na fyddai'r cyfnod gweithredol estynedig yn cael unrhyw effaith arwyddocaol ar Rywogaethau Gwarchodedig Ewropeaidd. Argymhellwn eich bod yn ymgynghori gyda'ch ecolegydd ar unrhyw gyfleoedd gwella posib a'r cynnig tirweddu.

Y Dirwedd Genedlaethol

Mae'r datblygiad wedi'i leoli ger AHNE Llŷn. Nodwn nad oes unrhyw wybodaeth ynghylch asesiadau tirwedd gyda'r cais ac felly, rydym yn tybio bod eich Awdurdod wedi sgrinio'r cais ac wedi casglu bod unrhyw effeithiau ar y dirwedd yn annhebygol, a bod y cynnig yn unol â Pholisi Cynllunio Cymru (PCC 12), Polisi Cynllunio Cymru GOV.WALES. Os oes angen cyngor pellach arnoch, gofynnwn i chi ail-ymgynggori â ni.

Materion Eraill

Mae ein sylwadau uchod yn ymwneud yn benodol â materion sydd wedi'u cynnwys ar ein rhestr wirio, Gwasanaeth Ymgynghorol Cynllunio Datblygu: Pynciau Ymgynghori (Medi 2018), sydd wedi'i chyhoeddi ar ein gwefan. Nid ydym wedi ystyried yr effeithiau posib ar faterion eraill, ond nid ydym yn diystyru'r potensial i'r datblygiad arfaethedig effeithio ar fuddion eraill. Rydym yn cynghori'r ymgeisydd, yn ogystal â chael caniatâd cynllunio, mai eu cyfrifoldeb hwy yw sicrhau'r holl hawlenni/caniatadau/trwyddedau eraill sy'n berthnasol i'w datblygiad. Cyfeiriwch at ein gwefan am fanylion pellach.

Cyngor i'r Datblygwr

Rheoli Amgylcheddol: Mae'n rhaid i'r ymgeiswyr leihau afliwio'r cwrs dŵr o ganlyniad i'r gwaith adeiladu a gweithredol. Dylid trin dŵr siltiog, naill ai drwy ddefnyddio lagŵns setlo neu danciau, neu ei arllwys dros lecyn o laswellt. Ar gyfer gwaith mewn sianeli afonydd argymhellir defnyddio argaeau coffr i gadw dŵr yr afon

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 17/11/2025
ADRODDIAD PENNAETH CYNORTHWYOL YR ADRAN	

allan o'r ardal waith. Rhaid cadw croesfannau afonydd yn rhydd o ddyddodion llaid neu lwch. Rhaid cadw storfeydd olew a chemegau i ffwrdd o'r cwrs dŵr, ar sylfaen anathraidd, o fewn bwnd wedi'i ddiogelu. Rhaid cadw defnyddiau amsugno neu becyn gollyngiadau addas ar y safle i'w defnyddio mewn argyfwng. Dylid hysbysu CNC ar unwaith os bydd digwyddiad o'r fath. Rhaid rheoli'r gwaith o ddefnyddio a golchi peiriannau cymysgu sment a chaeadu concriid a sment gwlyb yn ofalus er mwyn lleihau'r risg o unrhyw ddefnydd yn mynd i mewn i'r cwrs dŵr. Cynghorir yr ymgeisydd i ddilyn y canllawiau yn yr Arweiniad ar gyfer Atal Llygredd 5 "Gwaith a chynnal a chadw mewn neu wrth ymyl dŵr":
<http://www.netregs.org.uk/media/1415/gpp-5-works-and-maintenance-in-or-near-water.pdf>. Os oes gennych unrhyw ymholiadau ynghylch yr uchod, peidiwch â phetruso i gysylltu â ni.

FCMRU:

Sylwadau a dderbyniwyd ar 14/01/2025:

Thank you for the consultation below. The unit has no comments to offer in terms of land drainage, local flood risk or coastal erosion.

Diolch am yr ymgynghoriad isod. Nid oes gan yr uned sylwadau i'w cynnig o ran draenio tir, risg llifogydd lleol nag erydiad arfordirol.

Uned Gwarchod y Cyhoedd:

Heb gyflwyno sylwadau.

Uned Bioamrywiaeth:

Sylwadau wedi'u derbyn ar 13/03/2025:

Nid oes gennyf wrthwynebiad i ymestyn yr amser ar gyfer gweithio'r chwarel a'i hadfer. Fodd bynnag, hoffwn godi dau fater ecolegol pwysig ynghylch y safle hwn:

1. Mae'n rhaid i'r gwaith o adfer y safle ddarparu cynefinoedd o werth bioamrywiaeth megis pyllau a thyllau bas, a nodweddion megis *hibernaculum* i ymlusgiaid. Gellir rheoli ardaloedd o laswelltir fel dolydd blodau gwyllt, a gallant gael eu pori dros fisoedd y gaeaf. Rwy'n argymhell bod y cynllun adfer ar gyfer y safle yn cynnwys cynllun rheoli hirdymor sy'n ymdrin â monitro, rheoli pori, torri gwair ac ati.

2. Ymwelais â Graianog ym mis Mai 2024, gwelais bâr o gwtiad torchog (*ring plovers*) yn ardal y chwarel oedd wrthi'n cael ei hadfer. Hoffwn sicrhau bod y gwaith o reoli'r safle yn cael ei wneud mewn ffordd sy'n sensitif i adar sy'n nythu, yn enwedig cwtiad torchog.

Heneb:

Heb gyflwyno sylwadau.

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 17/11/2025
ADRODDIAD PENNAETH CYNORTHWYOL YR ADRAN	

Asiant Cefnffyrdd Gogledd a
Chanolbarth Cymru::

Heb gyflwyno sylwadau.

AHNE:

Derbyniwyd sylwadau ar 21/07/2025:

Cefn Graianog sand and gravel work is a fairly significant industry in the Area of Outstanding Natural Beauty (AONB). There is Cors Gyfelog nearby which has been designated as a SSSI and Special Conservation Area.

The work has been running for years now and time limits were placed on the planning rights in 2020 in order to control the period and restore the site.

It is noted that there is no intention to extend the site itself and therefore the development would not further disrupt the landscape. Completing the work and restoring the site at the end of the period in question will improve the environmental condition of the site.

Mae gwaith tywod a graean Cefn Graianog yn ddiwydiant eithaf sylweddol yn yr Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE). Mae Cors Gyfelog gerllaw sydd wedi ei dynodi yn SoDdGA ac Ardal Cadwraeth Arbennig.

Mae'r gwaith yn rhedeg ers blynyddoedd bellach a gosodwyd cyfyngiadau amser ar y hawliau cynllunio yn 2020 er rheoli cyfnod ac adfer y safle.

Nodir nad oes bwriad i ymestyn y safle ei hun ac felly ni fyddai'r datblygiad yn amharu ymhellach ar y tirlun. Bydd dod a'r gwaith i ben ac adfer y safle ar ddiwedd y cyfnod dan sylw yn fodd i wella cyflwr amgylcheddol y safle.

Uned Iaith yr Awdurdod Lleol:

Derbyniwyd sylwadau ar 02/07/2025:

We have no comments on this application apart from the below

As this application relates to the continuation of a business that is already active and does not represent any change to the business, sufficient evidence has been received to support the conclusion contained in the Language Assessment.

Nid oes gennym unrhyw sylwadau ar y cais hwn ar wahân i'r isod:

Gan fod y cais hwn yn ymwneud â pharhad busnes sydd eisoes yn weithredol ac nad yw'n cynrychioli unrhyw newid i'r busnes, mae digon o dystiolaeth wedi dod i law i gefnogi'r casgliad sydd yn yr Asesiad Iaith.

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 17/11/2025
ADRODDIAD PENNAETH CYNORTHWYOL YR ADRAN	

Ymgynghoriadau Cyhoeddus: Rhoddwyd hysbysiad yn y wasg ac mewn sawl lleoliad yn agos at y safle gan roi gwybod i'r trigolion cyfagos. Mae'r cyfnod hysbysebu wedi dod i ben ac ni dderbyniwyd sylwadau gan y cyhoedd.

5. Asesiad o'r ystyriaethau cynllunio perthnasol

Egwyddor y datblygiad

- 5.1 Mae Polisi Cynllunio Cymru - Argraffiad 12 (PCC 12) yn ymgorffori polisiâu cynllunio Llywodraeth Cymru ar gyfer datblygiadau mwynau a oedd wedi'u hamlinellu'n flaenorol ym Mholisi Cynllunio Mwynau Cymru (2001). Yn unol â gofynion PCC 12, mae gan Gyngor Gwynedd fel yr Awdurdod Cynllunio Mwynau ddyletswydd i sicrhau bod adnoddau mwynol yn cael eu defnyddio mewn modd cynaliadwy, fel y gallant gyfrannu'n briodol at ofynion deunyddiau adeiladu'r ardal. Dyma'r prif egwyddorion a nodir yn adran 5.14 (Mwynau) PCC:
- Darparu'n gadarnhaol ar gyfer diogelu a gweithio adnoddau mwynol i ddiwallu anghenion cymdeithas heddiw ac yfory, gan annog defnydd effeithlon a phriodol o ddeunyddiau o safon uchel;
 - Gwarchod nodweddion amgylcheddol a diwylliannol lleoedd, gan gynnwys y rhai sy'n werthfawr am eu rhinweddau cynhenid megis bywyd gwyllt, tirweddau, coetiroedd hynafol a nodweddion hanesyddol, a gwarchod iechyd a diogelwch a llesiant cyffredinol pobl;
 - Lleihau effaith cloddio am fwynau a gweithrediadau cysylltiedig yn ystod y cyfnod gweithio trwy sicrhau bod unrhyw effaith ar nodweddion amgylcheddol perthnasol a achosir gan gloddio am fwynau a chludo mwynau, er enghraifft, ansawdd yr aer a seinwedd, o fewn y terfynau derbyniol; a
 - Adfer y tir i safon uchel ac ôl-ofal o safon uchel fel nad yw'n dirywio i gyflwr diffaith a dod â manteision gwirioneddol i gymunedau, treftadaeth a/neu fywyd gwyllt, gan gynnwys ôl-ddefnyddiau buddiol neu gyfleoedd i wella bioamrywiaeth a'r amgylchedd hanesyddol.
 - Ymysg amcanion eraill, mae Polisi Cynllunio Cymru yn cydnabod bod gweithio mwynau yn wahanol i ffurfiau eraill o ddatblygiad gan mai dim ond lle mae'r mwyn i'w gael y gellir ei gloddio ac mae'r datblygiad yn un trosiannol ac ni ellir ei ystyried fel defnydd tir parhaol er y gall y gwaith ddigwydd dros gyfnod hir o amser.
- 5.2 Mae Cyngor Gwynedd, ynghyd â holl Awdurdodau Cymru wedi ardystio'r Datganiad Technegol Rhanbarthol (RTS) a gynhyrchwyd gan Weithgor Agregau Rhanbarthol Gogledd Cymru (NWRAP). Paratowyd y datganiad yn unol â darpariaethau Polisi Cynllunio Mwynau (Cymru) a Nodyn Cyngor Technegol (Cymru) 1: Agregau (NCTM1), i osod amcan cyffredinol i sicrhau cyflenwad o agregau y mae modd ei reoli'n gynaliadwy;
- "... fel ein bod yn taro'r cydbwysedd gorau rhwng ystyriaethau amgylcheddol, economaidd a chymdeithasol, gan hefyd sicrhau bod effeithiau unrhyw waith cloddio angenrheidiol ar yr amgylchedd a mwynderau yn cael eu cadw i lefel sy'n osgoi peri niwed amlwg i fuddiannau o bwys cydnabyddedig".
- 5.3 Prif ddiben y Datganiad Technegol Rhanbarthol yw amlinellu'r strategaeth ar gyfer darparu'r agregau yn rhanbarth gogledd Cymru. Roedd RTS 2021 wedi adnabod cronfa wrth gefn bresennol a ganiateir o 1.175 miliwn tunnell o dywod a graean yng Ngwynedd (cyfystyr â banc tir

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 17/11/2025
ADRODDIAD PENNAETH CYNORTHWYOL YR ADRAN	

6.7 mlynedd), gyda diffyg o ran y dyraniad isaf sydd ei angen i gwrdd â'r ddarpariaeth ofynnol o 2.659 miliwn tunnell.

- 5.4 Bydd parhau i echdynnu tywod a graean yng Nghefn Graianog yn sicrhau y gall y Cyngor gyflawni ei rwymedigaethau dosrannu yn yr RTS, i gyflenwi mwynau ar gyfer is-ranbarth Gogledd Cymru a chynnal banc tir 7 mlynedd o dywod a graean. Ychydig o gronfeydd tywod a graen a ganiateir sydd ar gael yng Ngogledd Orllewin Cymru a bydd y cynnig hwn yn sicrhau cyflenwad hanfodol o dywod a graean i'r economi adeiladu leol.

Mwynderau gweledol a'r dirwedd

- 5.5 Mae polisïau PCYFF 3, PCYFF 4, MWYN 3 a MWYN y CDLl ar y Cyd i gyd yn bolisïau perthnasol i'w hystyried o ran yr effaith weledol ac ar y dirwedd. Mae arwyddocâd posib unrhyw effeithiau tirwedd a gweledol yn seiliedig ar gyfuniad o raddfa'r newidiadau a sensitifrwydd lleoliad y dirwedd i newid.
- 5.6 Mae'r cais hwn yn benodol ar gyfer ymestyn oes y datblygiad ac nid yw'n cynnwys unrhyw estyniad neu newidiadau ffisegol i'r ardal waith sydd eisoes wedi'i chymeradwyo.
- 5.7 Heb os, byddai natur y cynnig i ymestyn oes y gweithrediadau yn ymestyn yr effeithiau gweledol yn y tymor canolog, ond o ystyried ei gyd-destun cyffredinol mewn gwaith mwynau sefydledig, ni ystyrir y byddai'n arwain at lefelau mawr o effaith weledol.
- 5.8 Mae gweithio tywod a graean yn gymharol ddeinamig o'i gymharu â chloddio craig galed gan fod cronfeydd fel arfer i'w canfod o dan dir amaethyddol ac mae modd eu gweithio'n gymharol sydyn gyda chloddwr. O'r herwydd, mae'r Awdurdod Cynllunio Mwynau yn gofyn am waith adfer graddol i wneud i fyny am golli mwynderau a thir cynhyrchiol, i liniaru rhag effeithiau gwaith o'r fath. Hyd yma, mae safleoedd a weithiwyd wedi cael eu hadfer yn effeithiol i'w defnydd gwreiddiol, sef amaethyddiaeth yn bennaf, ac maent nawr yn ymdoddi i'r dirwedd gyfagos. Mae cynllun presennol o weithio ac adfer graddol wedi'i gymeradwyo'n flaenorol ac yn sicrhau bod y cynnig yn cydymffurfio â gofyniad polisi MWYN 9 y CDLl ar y Cyd.
- 5.9 Mae'r asesiad effaith tirwedd a gweledol a gyflwynwyd fel rhan o'r cynigion datblygu ar gyfer y rhiant-ganiatâd yn cynnwys gwerthusiad o'r datblygiad gan gynnwys detholiad o olygfeydd a 'photomontages' a gymerwyd o olygfannau mewn ardaloedd cymeriad y dirwedd o fewn ac o amgylch y safle. Mae'r asesiad yn cynnwys gwerthusiad o'r dirwedd o amgylch yn nhermau'r AHNE, Parc Cenedlaethol Eryri, ynghyd â'r effaith leol. Mae Tirwedd o Ddiddordeb Hanesyddol Eithriadol 'Nantlle' wedi'i lleoli tua 1000m i'r gogledd-ddwyrain o'r chwarel bresennol ac ni ystyrir y bydd y cynnig yn effeithio ar natur a gwead hanesyddol y dynodiad tirwedd hwn nac arwyddocâd diwylliannol ardaloedd y chwareli llechi.
- 5.10 Cadarnhaodd Rheolwr yr AHNE y bu gwaith adfer effeithiol ar y safle yn ystod y blynyddoedd diwethaf sy'n lleihau'r effaith ar y dirwedd. O ystyried mai dim ond estyniad amser cyfyngedig sy'n gysylltiedig â'r lagŵns setlo, nid oes unrhyw bryderon ynghylch yr effaith ar yr AHNE.
- 5.11 O fewn cyd-destun safle presennol y Chwarel yn ei gyfanrwydd, mae effaith y newidiadau a ragwelir i'r dirwedd ac yn weledol yn gyfyngedig, ac ni fyddai ymestyn yr amserlen ar gyfer gweithredu'r system rheoli dŵr yn arwain at unrhyw lefelau mawr o effaith weledol. Felly, os cedwir yr amodau presennol, ystyrir bod y cais yn cydymffurfio â gofynion polisïau PCYFF 3, PCYFF 4, MWYN 3 a MWYN 9 y CDLl ar y Cyd.

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 17/11/2025
ADRODDIAD PENNAETH CYNORTHWYOL YR ADRAN	

Mwynderau cyffredinol a phreswyl

- 5.12 Mae Polisi MWYN 3 y CDLl ar y Cyd yn datgan y bydd estyniadau i safleoedd mwynau presennol yn dderbyniol cyn belled nad oes unrhyw niwed annerbyniol i fwynderau nac iechyd trigolion lleol o ran yr effaith weledol, lefelau llwch, sŵn, dirgrynu a golau o ganlyniad i'r gwaith ei hun neu'r symudiadau traffig sy'n deillio o hynny.
- 5.13 Mae MTAN 1 Cymru; Agregau a pholisi MWYN 5 y CDLl ar y Cyd yn cydnabod y ceir gwrthdaro'n aml rhwng gweithfeydd mwynau a defnyddiau tir eraill, ac felly mae wedi sefydlu'r egwyddor o barthau byffer o amgylch gweithfeydd mwynau sydd â chaniatâd a gweithfeydd sydd wedi'u dyrannu. Diben y parth byffer yw gwarchod defnyddiau tir sy'n fwyaf sensitif i effaith gweithfeydd mwynau, drwy sefydlu pellter gwahanu. Mae MTAN1 yn argymhell isafswm pellter o 100 metr ar gyfer gweithfeydd tywod a graean.
- 5.14 Mae un eiddo unigol wedi'i leoli o fewn y parth byffer 100m fel y rhagnodir o dan bolisi MWYN 5 CDLl Gwynedd a Môn. Er hynny, nid yw'r awdurdod cynllunio mwynau wedi derbyn llawer o gwynion hanesyddol yn ymwneud ag effeithiau sŵn, llwch neu oriau gweithio.
- 5.15 Bydd y datblygiad yn destun yr un amodau gwaith â nawr, gan gynnwys rheoli sŵn, llwch ac oriau gwaith. Y dasg o lwytho'r hopran a'r cludwr yw'r ffynhonnell sŵn fwyaf ar wyneb y gwaith gan fod y peiriannau'n gweithredu mewn safle uwch na lefel y tir o amgylch. Mae larymau sŵn gwyn wedi'u gosod ar beiriannau i leihau unrhyw darfu.
- 5.16 O ystyried y pellter gwahanu a'r dystiolaeth i ddangos bod y safle eisoes yn gweithredu heb beri niwed i fwynderau o dan delerau amodau cynllunio a/neu drwyddedau amgylcheddol, ystyrir bod y cynnig yn cydymffurfio â pholisi PCYFF 2, MWYN 3 a MWYN 5 y CDLl ar y Cyd.

Materion traffig, Hawliau Tramwy Cyhoeddus a Thir Comin

- 5.17 Nid yw'r cynnig yn cynnwys unrhyw newid i symudiadau trafndiaeth na threfniadau mynediad presennol.
- 5.18 Nid yw Hawliau Tramwy Cyhoeddus yr Awdurdod Lleol wedi darparu unrhyw sylwadau, fodd bynnag, mae Hawliau Tramwy Cyhoeddus (Llwybr Troed) rhifau 42 a 42a Clynnog Fawr gerllaw ac ystyrir ei bod yn rhesymol bod yr amod sydd ar y rhiant-ganiatâd i sicrhau bod y llwybrau troed yn aros ar agor drwy gydol y datblygiad yn cael ei gadw.
- 5.19 Ystyrir bod y rhwydwaith ffyrdd presennol o safon ddigonol i ddelio â'r llif traffig a ddisgwylir o'r safle ac na fydd hawliau tramwy cyhoeddus yn cael eu heffeithio cyhyd â bod amod priodol. Felly, mae'r datblygiad yn cydymffurfio â Pholisïau PS 4 a TRA 4 o Gynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd ac Ynys Môn 2011-2016.

Materion ecolegol

- 5.20 Roedd yr asesiad ecolegol a'r cynigion lliniaru ecolegol ar gyfer y rhiant-ganiatâd, C10/0487/34/MW, yn cynnwys Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol a manylion adfer diwygiedig o ganlyniad ar gais C20/1065/22/AC.
- 5.21 Mae asesiad bioamrywiaeth wedi'i ddiweddarau wedi'i gwblhau er mwyn cefnogi'r cais am estyniad amser. Mae'r adroddiad yn ystyried yr holl gynefinoedd presennol sydd yn y safle ac yn asesu p'un a fu unrhyw newid i'r cynefinoedd hyn ers y cynhaliwyd yr arolygon ecolegol blaenorol ac yn argymhell bod y gofynion i weithredu'r mesurau osgoi rhesymol ar gyfer gwarchod

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 17/11/2025
ADRODDIAD PENNAETH CYNORTHWYOL YR ADRAN	

moch daear ac ymlusgiaid yn ystod unrhyw waith clirio terfynau caeau neu stripio pridd yn cael eu cadw.

- 5.22 Mae mesurau lliniaru ar gyfer ymlusgiaid yn ei gwneud yn ofynnol i gael ecolegydd cymwys yn bresennol wrth dynnu waliau cerrig cyn mynd ati i wneud unrhyw waith stripio pridd a/neu echdynnu mwynau. Bydd unrhyw ymlusgiaid y daw'r ecolegydd o hyd iddynt yn cael eu dal a'u hadleoli ar unwaith i safleoedd derbyn addas y tu allan i'r ardal echdynnu arfaethedig, ond o fewn yr ardal o dir sydd dan reolaeth yr ymgeisydd.
- 5.23 Ar 7 Chwefror 2024, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ddiweddariad i Bennod 6 o Bolisi Cynllunio Cymru (PCC), sy'n ymdrin â seilwaith gwyrdd, gwerth net i fioamrywiaeth, yr amddiffyniad a roddir i Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig a choed a choetiroedd. Mae'r ymgeisydd wedi darparu Datganiad Isadeiledd Gwyrdd (GIS) sydd wedi dilyn y dull fesul cam ym mhennod 4. Mae'r dull fesul cam yn hierarchaeth o gamau gweithredu sy'n cael eu defnyddio i gyfyngu ar effaith y datblygiad ar fioamrywiaeth.
- 5.24 Gellir gosod amodau ar ganiatâd i sicrhau bod yr argymhellion a'r mesurau gwella bioamrywiaeth sydd wedi'u cynnwys yn cael eu cyflawni.
- 5.25 Felly, mae'r cynnig yn cydymffurfio â gofynion Polisi Strategol PS 19 a Pholisi AMG 3, AMG 5, MWYN 3 a MWYN 9 Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011 - 2026.

Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (HRA)

- 5.26 Fel yr awdurdod cymwys dan reoliad 63 o Reoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017 (fel y'u diwygiwyd), mae'n rhaid i Gyngor Gwynedd gynnal asesiad HRA cyn penderfynu rhoi caniatâd ar gyfer prosiect sy'n debygol o gael effaith sylweddol ar ddynodiadau.
- 5.27 Mae'r datblygiad wedi'i leoli agosaf at safle dynodedig ACA Corsydd Eifionydd ac mae'n cynnwys 4 SoDdGA sy'n cynnwys Cors Llanllyfni (1.5km i'r gogledd), Cors Gyfelog (1km i'r de), Cors y Wlad (2.5km i'r de-orllewin) a Chors Graianog (5km i'r de-ddwyrain).
- 5.28 Mae nodweddion cymhwyso ACA Corsydd Eifionydd yn cynnwys rhywogaeth o fwsogl pluog main gwyrdd, glöyn byw brith y gors a chynefin o fignenni trawsnewidiol a chorsydd gwlyb iawn a adnabyddir gan arwyneb 'crynu' ansefydlog.
- 5.29 Amcanion cadwraeth yr ACA yw;
- Cefnogi tair nodwedd o bwysigrwydd rhyngwladol, sef y fignen drawsnewidiol a'r gors grynu, brith y gors a'r mwsogl pluog gwyrdd main.
 - Dylai Cors Gyfelog a Chors Graianog gefnogi ystod amrywiol o gynefin ffen, rhai'n brin o faetholion a rhai eraill yn gymedrol llawn o faetholion ac yn aml ar ffurf rafftiau crynu, yn enwedig dros hen doriadau mawn.
 - Dylai'r ACA gefnogi poblogaethau iach o blanhigion mwy prin megis y chwysigenddail canolig, hesgen lydanddail, lloer-redynen, gwlithys hirgrynddail ynghyd â phoblogaethau pryfetach prin.
 - Dylai Cors Gyfelog a Chors Graianog gefnogi ardaloedd o goetir gwlyb aeddfed (gwern helyg).
 - Ni ddylai coetir gwlyb orchuddio mwy na 30% o Gors Gyfelog a 10% o Gors Graianog. Ni ddylai fod rhododendron yn bresennol o fewn y naill safle na'r ACA yn ei gyfanrwydd.
 - Dylai'r safleoedd gynnal poblogaeth hyfyw o'r glöyn byw brith y gors yn rheolaidd, sy'n cyfrannu tuag at boblogaeth fwy o'r glöyn byw hwn yn yr ardal gyffredinol. I sicrhau hyn, dylai o leiaf 80% o Gors y Wlad gael ei gorchuddio gan lystyiant brwynog (porfa rhos). Dylai'r cynefin fod o ansawdd da (glaswelltir sympwellt o 10-20cm o uchder) gyda thoreth o damaid y cythraul, sef planhigyn bwyd larfa'r gloynnod byw.

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 17/11/2025
ADRODDIAD PENNAETH CYNORTHWYOL YR ADRAN	

- Dylai Cors Llanllyfni a Chors Gyfelog gefnogi poblogaeth iach o'r mwsogl pluog main gwyrdd. Dylai'r mesurau rheoli sicrhau bod y boblogaeth yn aros yn sefydlog ac yn rhoi'r cyfle iddi ehangu.
- 5.30 Mae'r cais hwn yn ceisio ymestyn hyd oes y gwaith mwynau a chwblhau'r gwaith adfer ymhen 4 blynedd ychwanegol. Er nad yw'r cais hwn ond yn berthnasol i gyfran o gyfanswm yr ardal echdynnu mwynau, dylid ei ystyried ar y cyd â dau gais arall sy'n ceisio ymestyn oes y gwaith mwynau a'r gweithgareddau cysylltiedig ar gyfer gweddill y chwarel (safle cyfan Cefn Graianog). Felly, er dibenion y rheoliadau HRA, mae'r cais/ceisiadau yn gynnig prosiect sydd ddim yn gysylltiedig yn uniongyrchol â rhedeg y safle dynodedig.
- 5.31 Er nad oes unrhyw newid i'r ardal ddatblygu a'r dull gweithio (ym mhob un o'r ceisiadau cynllunio), yn ystod y broses sgrinio adnabuwyd llwybrau hydrolegol a llwybrau aer posibl ar gyfer llygredd pe bai damwain, rhywbeth yn arllwys, neu lwch ffo o echdynnu'r mwyn, prosesu a gweithgareddau cysylltiedig.
- 5.32 Bydd echdynnu'r mwyn, prosesu a gweithgareddau cysylltiedig yn parhau yn unol â'r cais a gymeradwywyd yn flaenorol ond am gyfnod estynedig o amser. Nid yw'r chwarel a'r gwaith cysylltiedig o fewn yr ACA neu gynefin tebyg sy'n cydgyffwrdd ag unrhyw un o'r 4 safle cydrannol. Felly, ni fydd y datblygiad yn arwain yn uniongyrchol at golli cynefinoedd o fewn yr ACA. Mae system lagŵn 'closed loop' wedi cael ei hadeiladu yn y chwarel a bydd yn cael ei chadw am weddill y datblygiad i sicrhau nad oes unrhyw lygredd yn mynd i mewn i'r ACA ac nad yw hydroleg y gors yn cael ei addasu. Yn ogystal, bydd amodau ar y datblygiad i lynu at arferion gorau atal llygredd sydd wedi'u cynnwys yn y Canllawiau Atal Llygredd 5 "Gwaith neu gynnal a chadw mewn neu yn ymyl dŵr". Bydd y mesurau hyn yn cynnwys:
- Trin dŵr siltiog, naill ai drwy ddefnyddio lagŵns setlo neu danciau, neu ei arllwys ar draws llecyn o laswellt.
 - Rhaid cadw croesfannau afonydd yn rhydd o ddyddodion llaid neu lwch.
 - Rhaid cadw storfeydd olew a chemegol i ffwrdd o'r cwrs dŵr, ar sylfaen anhydraid, o fewn bwnd sydd wedi'i ddiogelu.
 - Rhaid cadw defnyddiau amsugno neu becyn gollyngiadau addas ar y safle i'w defnyddio mewn argyfwng.
 - Rhaid rheoli'r gwaith o ddefnyddio a golchi peiriannau cymysgu sment a chaeadu concrid a sment gwlyb yn ofalus er mwyn lleihau'r risg o unrhyw ddefnydd yn mynd i mewn i'r cwrs dŵr.
- 5.33 Cafodd y caniatadau blaenorol eu hasesu'n flaenorol am effeithiau arwyddocaol tebygol dan ofynion Rheoliad 63, Rheoliadau Gwarchod Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017, pan wnaed penderfyniad arnynt yn wreiddiol. Ystyriwyd na fyddai'r datblygiad yn debygol o gael effaith sylweddol ar nodweddion cadwraeth ACA Corsydd Eifionydd.
- 5.34 Mae CNC wedi cadarnhau, yn amodol ar y mesurau lliniaru, bod yr asesiad a wnaed yn foddhaol.
- 5.35 Felly, yn amodol ar gadw'r mesurau lliniaru drwy dechnegau atal llygredd a'r system hydrolegol 'closed loop' gallwn ddiystyru pob amheuaeth wyddonol resymol ac na fyddai'r cynnig yn cael effaith andwyol ar gyflawnrwydd ACA Corsydd Eifionydd.

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 17/11/2025
ADRODDIAD PENNAETH CYNORTHWYOL YR ADRAN	

Hydroleg a Hydroddaeareg

- 5.36 Mae mesurau lliniaru ar gyfer diogelu cyrsiau dŵr, nentydd a gwlypdiroedd wedi'u cyflwyno a'u hasesu o'r blaen fel oedd yn ofynnol dan amod 36 y rhiant-ganiatâd (C16/0816/34/MW).
- 5.37 Ers cyflwyno'r cais, mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi TAN 15 diwygiedig ar 31 Mawrth 2025. Teitl y TAN 15 diwygiedig yw 'Datblygu, llifogydd ac erydu arfordirol' ac mae'n cynnwys Cylchlythyr 002/2025 'Canllaw ar Gyfarwyddyd Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Ardal Risg Llifogydd) (Hysbysiad) (Cymru) 2025' a llythyr o eglurhad gan Brif Gynllunydd Cyfarwyddiaeth Cynllunio Llywodraeth Cymru. Mae adran 1 y TAN 15 newydd yn nodi "Mae'r ddogfen hon yn disodli Nodyn Cyngor Technegol 14, a gyhoeddwyd ym 1998 a Nodyn Cyngor Technegol 15, a gyhoeddwyd yn 2004. Ni ddylai Cynlluniau Datblygu a phenderfyniadau cynllunio gyfeirio at y dogfennau hynny mwyach."
- 5.38 Fodd bynnag, mae'r llythyr eglurhad yn nodi "... gall cyhoeddi canllawiau newydd gael effeithiau ar brosesu ceisiadau cynllunio felly bydd cyfnod pontio ar gyfer gweithredu'r TAN. Bydd ceisiadau cynllunio a gyflwynwyd ac a gofrestrwyd cyn cyhoeddi'r TAN newydd yn parhau i gael eu hasesu yn erbyn y fersiwn flaenorol..."
- 5.39 Felly, yr arweiniad swyddogol gan Lywodraeth Cymru ar gyfer ceisiadau cynllunio a gyflwynwyd ac a gofrestrwyd cyn 31 o Mawrth 2025 yw i asesu'r perygl llifogydd ar sail cynnwys polisi argraffiad 1af y TAN 15 a gyhoeddwyd yn 2004.
- 5.40 Mae TAN 15 (2004) yn cael ei gefnogi gan Fapiau Cyngor Datblygu (DAM) sydd wedi'u disodli gan Fap Llifogydd ar gyfer Cynllunio (FMfP) a ryddhawyd tra'n aros i'r TAN 15 diwygiedig gael ei fabwysiadu. Oherwydd yr oedi wrth fabwysiadu'r TAN 15, bu'n rhaid i ACLI ystyried y Mapiau Cyngor Datblygu a'r Map Llifogydd ar gyfer Cynllunio o ystyried bod y Map Llifogydd yn cynnwys y data mwyaf diweddar a chywir.
- 5.41 Mae rhannau bach o safle'r cais wedi'u lleoli ym 'Mharth Llifogydd Dŵr Wyneb a Chwrs Dŵr Bach 2' ar y Map Llifogydd ar gyfer Cynllunio. Ni chafwyd unrhyw wrthwynebiadau na phryderon mewn perthynas â draenio na pherygl llifogydd mewn ymateb i ymgynghori â Chyfoeth Naturiol Cymru neu'r Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol ac ystyrir, felly, na fydd y cynnig yn cael effaith andwyol ar y perygl llifogydd a'i fod yn cydymffurfio â PCYFF 6 a gofynion TAN 15 (2004).
- 5.42 Mae corff o ddŵr wedi bodoli ar wyneb gogleddol gweithfeydd y chwarel am sawl blwyddyn, sy'n cynnwys dŵr wyneb a gasglwyd o ardaloedd wedi'u hadfer ac ardaloedd sy'n weithredol ar hyn o bryd. Bydd y corff dŵr hwn yn hunan-reoleiddio heb unrhyw allfa a bydd yn cael ei gadw a'i ymestyn yn unol a'r cynigion adfer a nodir ar gynlluniau'r cais. Ni ymddengys bod y trefniadau presennol i ddarparu ardal weithredol ategol i gael mynediad at y gronfa fwynau wedi effeithio ar y nodwedd gwlyptir i'r gogledd ond mae dargyfeirio dŵr wyneb ffo o'r estyniad arfaethedig a'i effeithiau ar nant ac ardal o wlyptir i'r gogledd, wedi cael ei asesu eisoes fel rhan o gais 2016.
- 5.43 Bydd y safle gweithio, yr ardal bentyrru a'r lagŵns yn parhau i weithredu yn unol â Thrwydded Amgylcheddol ac yn defnyddio'r system rheoli dŵr 'closed loop' fel y cymeradwywyd dan ganiatâd cynllunio C15/0299/34/MW, ac sydd nawr yn destun cais cysylltiedig am amserlen estynedig o 4 blynedd.
- 5.44 Ystyrir na fyddai'r datblygiad arfaethedig yn cael unrhyw effaith niweidiol ar nodweddion hydrolegol a pherygl llifogydd a'i fod yn cydymffurfio â gofynion Polisi Strategol PS 19 a Pholisi AMG 3, AMG 5, PCYFF 2, PCYFF 3, PCYFF 6 a MWYN 3 Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011 – 2026.

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 17/11/2025
ADRODDIAD PENNAETH CYNORTHWYOL YR ADRAN	

Archaeoleg a threftadaeth ddiwylliannol

- 5.45 Cyflwynwyd arolwg ac asesiad archeolegol fel rhan o'r cais gwreiddiol gan fod yr ardal yn un y gwyddys ei bod yn gyfoethog o olion archeolegol, gyda nifer o safleoedd wedi'u cloddio yn agos i'r ardal echdynnu. Mae'r rhaglen waith archeolegol yng Ngraiannog yn mynd rhagddi ac mae wedi arwain at rai canlyniadau diddorol.
- 5.46 Mae ardal y cais yn cynnwys sawl safle archeolegol a gofnodwyd ar y Cofnod Amgylchedd Hanesyddol rhanbarthol ac sydd wedi'u hadnabod fel cloddwaith a nodweddion a adeiladwyd gan gerrig, o bosibl o ganlyniad i glirio clogfeini, a gweddillion cytiau neu derfynau caeau. Fodd bynnag, mae'r ffosydd prawf a wnaed fel rhan o'r asesiad archeolegol yn datgelu, er bod tystiolaeth o weithgarwch dynol ar ffurf clirio caeau, ni ddarganfuwyd unrhyw beth i awgrymu meddiannaeth neu weithgarwch diwydiannol ar y safle.
- 5.47 Mae manyleb ar gyfer gwaith archeolegol sy'n ofynnol o dan y rhiant-ganiatâd wedi'i rhyddhau'n ffurfiol ac mae dal yn ofynnol i gydymffurfio â'r manylion hyn ar gyfer gweddill y datblygiad.
- 5.48 Ystyrir bod yr asesiad archeolegol yn darparu'r sgôp am waith archeolegol pellach a chmau lliniaru ar gyfer effeithiau archeolegol a threftadaeth ddiwylliannol posib y datblygiad ac yn cydymffurfio â gofynion Polisi AT 4 Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011 - 2026 (diogelu safleoedd archeolegol nad ydynt wedi'u dynodi a'u gosodiad).

Yr Iaith Gymraeg

- 5.49 Mae Maen Prawf 1 (a) polisi strategol PS 1 'Yr Iaith Gymraeg a'r Diwylliant Cymreig' yn nodi y bydd angen darparu Datganiad Iaith Gymraeg gyda chynnig am "ddatblygiad manwerthu, diwydiannol neu fasnachol sy'n cyflogi mwy na 50 o weithwyr a/ neu gydag arwynebedd o 1,000 metr sgwâr neu fwy";
- 5.50 Mewn ymateb i'r angen hwn, mae'r ymgeisydd wedi darparu Datganiad Iaith Gymraeg. Mae Pennod 6 y datganiad wedi asesu effeithiau posibl y datblygiadau ar yr iaith a'r gymuned yn seiliedig ar symudiad iaith a phoblogaeth; elfennau gweledol; ansawdd bywyd a seilwaith cymunedol; cyflogaeth.
- 5.51 Bydd y cais hwn yn sicrhau parhad safle gweithredu presennol lle mae gweithlu lleol yno. Mae'r gweithlu cyfan yn gallu siarad Cymraeg ac felly mae'r datblygiad yn debygol o gynnal siaradwyr Cymraeg yn y gymuned leol, fydd yn defnyddio'r iaith yn y gweithle.
- 5.52 Nid oes gan Uned Iaith y Cyngor unrhyw wrthwynebiad i'r cais am estyniad amser o safbwynt ieithyddol.
- 5.53 Yn seiliedig ar natur y cais a'r dystiolaeth sydd ar gael, ni ystyrir ei bod yn debygol y byddai'r cynnig yn cael effaith negyddol ar y Gymraeg. Felly, ystyrir bod y cynnig yn cydymffurfio â pholisi PS 1 a'r arweiniad a gynhwysir yn y CCA Cynnal a Chreu Cymunedau Ffyniannus a Chynaliadwy.

Yr economi

- 5.54 Mae Nodyn Cyngor Technegol 23: Datblygiad Economaidd, yn datgan: wrth wneud penderfyniad ar geisiadau cynllunio, bydd angen i awdurdodau cynllunio lleol gadw mewn cof bod defnydd busnes traddodiadol, dosbarthiadau B1–B8, ond yn cyfrif am ran o'r gweithgaredd yn yr economi. Mae'n bwysig bod y system gynllunio yn cydnabod agweddau economaidd pob datblygiad ac yn

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 17/11/2025
ADRODDIAD PENNAETH CYNORTHWYOL YR ADRAN	

gwneud penderfyniadau cynllunio mewn modd cynaliadwy sy'n cadw cydbwysedd rhwng ystyriaethau cymdeithasol, amgylcheddol ac economaidd. Mae'n nodi ymhellach; Dylai awdurdodau cynllunio lleol gydnabod arwyddion y farchnad a rhoi sylw i'r angen i dywys datblygiad economaidd i'r lleoliadau mwyaf addas yn hytrach na rhwystro neu atal y fath ddatblygiad.

- 5.55 Mae'r cynnig yn hanfodol i gyflenwi mwynau ac mae'r safle yn gwneud cyfraniad uniongyrchol a sylweddol i'r economi leol a chyflogaeth uniongyrchol/anuniongyrchol o ganlyniad i weithrediadau chwarel. Yn ogystal, mae cadw gweithlu lleol yn cael effeithiau positif ar ddiwylliant ac yn fwy penodol, ar statws yr iaith Gymraeg yn y rhanbarth.
- 5.56 Felly, ystyrir y byddai'r cynnig yn cael effaith gadarnhaol ar economi'r ardal a'i fod yn cyd-fynd â pholisi PS 13 y CDLI ar y Cyd a TAN 23.

6. Casgliad:

- 6.1 Mae cynnig am 4 blynedd ychwanegol i gwblhau'r gwaith echdynnu ac adfer y chwarel yn raddol ac i barhau i brosesu a dosbarthu cynnyrch y chwarel, angen cael ei asesu yn erbyn meini prawf polisi cynllunio ac mae'r awdurdod wedi ymgynghori ar y cais hwn i ganfod effeithiau posib y datblygiad. Mae'r cyflwyniad yn ymdrin â'r ystyriaethau cynllunio materol wrth asesu effaith y datblygiad arfaethedig.
- 6.2 Mae'n annhebygol y bydd unrhyw newid amlwg yn amodau gweithio'r safle na newid i effaith weledol y gwaith ac ni fydd y datblygiad yn tynnu oddi ar y nodweddion cadarnhaol yn y dirwedd na'r elfennau hynny sy'n cyfrannu at gymeriad unigryw y Parc Cenedlaethol, neu Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Llŷn. Bydd parhau â'r cynllun echdynnu ac adfer graddol yn lliniaru yn erbyn effaith y gweithfeydd mwynau ar osodiad y Parc Cenedlaethol, AHNE Llŷn, ynghyd ag Ardaloedd Cymeriad y Dirwedd lleol yn unol â pholisi PS 19, AMG 3, AT 1, MWYN 3 a MWYN 9 Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011 – 2026.
- 6.3 Nid oes unrhyw faterion polisi cynllunio sy'n ddigon arwyddocaol i gyfiawnhau gwrthod rhoi caniatâd cynllunio, ac mae'r materion sy'n ymwneud â rheolaethau sŵn, llwch ac amgylcheddol bellach wedi hen sefydlu ar y safle hwn – dim ond ychydig iawn o gwynion mae'r awdurdod cynllunio mwynau wedi eu derbyn. Ystyrir felly, cyhyd ag y rhoddir amodau priodol i reoli effeithiau sŵn a llwch ac oriau gweithio, ni fydd y bwriad yn cael effaith andwyol ar fwynderau'r ardal ac mae felly'n cydymffurfio â pholisi PCYFF 2, MWYN 3 a MWYN 5 Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011 – 2026.
- 6.4 Mae'r datblygiad yn dderbyniol mewn egwyddor, a byddai'n cyfrannu at y banc tir o gronfeydd tywod a graean yng Ngwynedd ac mae'n cydymffurfio â gofynion polisi cynllunio mwynau rhanbarthol a lleol. Mae'n cydymffurfio â gofynion polisi cynllunio mwynau rhanbarthol a lleol ac yn cydymffurfio â meini prawf cynaliadwyedd Polisi PS 22 o Gynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011 - 2026, gan gadw mewn cof y polisi cenedlaethol cyfredol ar gyfer cynnal banc tir o gronfeydd mwynau yn unol â'r canllawiau yn MTAN1 (Cymru) Agregau a'r Datganiad Technegol Rhanbarthol. Yn ogystal, mae'r bwriad yn debygol o wneud cyfraniad positif i economi'r ardal yn unol â Pholisi Strategol PS 13 o Gynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011-2026.
- 6.5 Mae'r safle wedi'i leoli ger ACA Corsydd Eifionydd, SoDdGA Cors Gyfelog a'r Warchodfa Natur Genedlaethol. Mewn ymateb i'r ymgynghoriad ar y profion o effeithiau sylweddol tebygol ar y safle dynodedig Ewropeaidd, mae CNC yn cytuno gydag asesiad yr awdurdod cynllunio lleol dan

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 17/11/2025
ADRODDIAD PENNAETH CYNORTHWYOL YR ADRAN	

Reoliad 63 y Rheoliadau Cynefinoedd 2017 na fydd parhau â'r gweithrediadau chwarela yng Ngraiianog yn debygol o gael effaith sylweddol ar nodweddion cadwraeth ACA Corsydd Eifionydd. Mae'r cynnig felly'n cydymffurfio â gofynion Polisi Strategol PS 19, Polisi AMG 3, AMG 5, PCYFF 6, a MWYN 3 Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011 - 2026.

7. **Argymhelliad:**

7.1 Dirprwyo'r hawl i Bennaeth yr Adran Amgylchedd gymeradwyo'r cais, gydag amodau'n ymwneud â'r canlynol:

- Bydd echdynnu a phrosesu mwynau yn dod i ben erbyn 31 Rhagfyr 2028 ac erbyn hynny bydd yr holl offer a pheiriannau wedi cael eu symud o'r safle; rhaid cwblhau'r gwaith adfer erbyn 30 Mehefin 2029.
- Gweithgareddau a Ganiateir a Chydymffurfiaeth â'r Manylion/Cynlluniau a Gyflwynwyd;
- Cyfyngu ar Hawliau Datblygu a Ganiateir, adeiladau, strwythurau, pethau gaiff eu codi, ffyrdd preifat, llifoleuadau a ffensys.
- Oriau Gweithio.
- Trin Pridd a Hwsmonaeth.
- Draenio, mesurau i atal llygru cyrsiau dŵr lleol.
- Adolygiad blynyddol o weithrediadau.
- Diogelu hawliau tramwy cyhoeddus.
- Adfer i ddefnydd cymysg amaethyddol a chadwraeth natur.
- Ail-osod terfynau caeau.
- Mesurau ôl-ofal ar gyfer defnyddiau amaethyddol a rheoli bioamrywiaeth.
- Rheolaethau llwch a chyfyngiadau sŵn i fod yr un fath ag y gwneir eisoes, a gosod larymau sŵn gwyn ar y peiriannau ar y wyneb gweithio.
- Lliniaru a chofnodi archeolegol.
- Gosod gorchudd ar loriau sy'n gadael y safle gyda cherrig llai na 500mm.
- Cyfyngu mynediad cerbydau i'r trefniadau mynediad presennol.
- Ni chaniateir cludo deunyddiau sbwriel neu wastraff i'r safle.
- Y prif ddull o gludo deunydd crai o wyneb y gwaith i'r ffatri brosesu fydd ar gludwr (conveyor) oni cytunir fel arall.